

ÖRNEKLERLE DİLBİLGİSEL BAĞDAŞMAZLIK VE ANLAMSAL TUTARSIZLIK

Selda DOĞAN¹ **Günay KARAAĞAÇ²**
İstanbul Aydın Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı
Böl. , Florya/İstanbul
Seldadogan_21@hotmail.com

Özet

Dilbilgisel bağdaşmazlık ve anlamsal tutarsızlık konusu Türkçenin doğru kullanılması ve gelecek nesillere doğru aktarılması açısından çok önemlidir; çünkü doğru aktarılamayan bir yargı tüm değerini kaybeder. Bir cümlede gramer cümlelerin fiziki yapısını oluştururken anlam ise zihinsel yapısını oluşturur, bu yapılardan birinde olan bir yanlışlık diğerini de etkileyebilir. Bu çalışmada bir cümlede anlamın ve gramerin neden ve ne kadar önemli olduğu açıklanmıştır. Aktarılmak istenen mesajın doğru ve eksiksiz olması için hangi unsurlara dikkat edilmesi gerektiği tüm ayrıntılarıyla verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Türkçe, Cümle, Dilbilgisel, Anlamsal, Bozukluk.

¹ İstanbul Aydın Üniversitesi yüksek lisans öğrencisi.

² Prof. Dr. İstanbul Aydın Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölüm Başkanı

ÖRNEKLERLE
DİLBİLGİSEL BAĞDAŞMAZLIK VE ANLAMSAL TUTARSIZLIK
Selda DOĞAN Günay KARAAĞAÇ

Abstract

Grammatical incoherency and semantic contradiction topic is very important for the proper usage of Turkish and handing it down to next generations; because a falsely transferred conclusion loses all of its value. While grammar constitutes the physical structure of a sentence, meaning builds up the cognitive structure and a mistake in one part can affect the other. This study explains why and how important the meaning and grammar are in a sentence. The factors to pay attention to in order to deliver a true and complete message are provided with all of the details.

Keywords: Turkish, Sentences, Grammatical, Semantic, Disorder.

GİRİŞ

Dil, geniş manasıyla bir duyguyu veya düşüncüyü anlatmaya yarayan iletişim aracıdır. Bireysel ve toplumsal ilişkilerde dil bir uzlaşma sistemidir. Dil ses ile anlamın buluşması sonucu oluşmuştur. Dilde anlamı olmayan sesin hiçbir önemi yoktur, o nedenle sosyal uzlaşmada anlam büyük bir paya sahiptir, dolayısıyla dil ile anlam arasında sıkı bir ilişki vardır. Bu iletişimde kopukluk veya yanlışlık olmaması için dili doğru kullanmak, kelimeleri yerli yerinde ve eksiksiz kullanmak çok önemlidir. Aktarılacak istenen mesajın yani anlamın bozulmadan, farklı bir anlama kaydırılmadan aktarılması için kelimelerin anlamlarına hakim olmak da önemli bir unsurdur. Çünkü bir kelimenin gereksiz, eksik veya farklı anlamda kullanılması anlamı tamamen değiştirebilir. Söylenmek istenen şey açık, yalın ve anlaşılır bir şekilde aktarılmalıdır. Bir cümlede anlatılmak istenilenin dışında anlam çıkarılabilecek hiçbir kelimeye yer verilmemelidir.

Bir cümlede dilbilgisel bağdaşıklık ve anlamsal tutarlılık cümlenin anlamında ve şeklinde bozukluk olmaması adına dikkat edilmesi gereken en önemli unsurdur. Cümle ve metin kelimelerin alelade sıralanışıyla gerçekleştirilen bir yapı değildir. Bu nedenle: “Dil kullanımında biçim birimleri ve cümle öğeleri her dilin kendine özgü kuralları doğrultusunda eklenerek söz

ÖRNEKLERLE
DİLBİLGİSEL BAĞDAŞMAZLIK VE ANLAMSAL TUTARSIZLIK
Selda DOĞAN Günay KARAAĞAÇ

öbeklerini ve cümleleri oluştururlar, bu birimlerin birleşip metin oluşturabilmesi için bu birimler arasında bir bağdaşıklığın bulunması gerekir. Bağdaşıklık, bireysel olan dil kullanımı ile herkesçe bilinen ve uyulan sosyal nitelikli söz dizimi kuralları arasında gerçekleştirilen bir olgudur.”³

Bir metni cümleler, cümleleri kelimeler, kelimeleri ise sesler oluşturur o nedenle bütünde bir bozukluk olmaması adına sestem başlayarak kelimelere ve cümlelere dilbilgisel ve anlamsal açıdan ayrı ayrı itina göstermek gerekir. Bir sesin yanlış kullanımı kelimeyi, bir kelimenin yanlış kullanımı cümleyi, bir cümlenin de yanlış kullanımı metni zedeler dolayısıyla hem dilbilgisel bağdaşmazlık hem de anlamsal tutarsızlık sestem başlayarak metne devam eden bir zincirleme sorun yaratabilir. Bir cümlenin ve metnin hem yüzey yapıda yani dilbilgisel açıdan hem de derin yapıda yani anlamsal açıdan sağlıklı kurulması amacımızı muhatabımıza doğru aktarabilmemiz bakımından çok önemlidir. Bu çalışmada dilbilgisel bağdaşmazlık ve anlamsal tutarsızlık konusu anlatım bozuklukları adı altında sınıflandırılacak ve örneklendirilecektir. Konuyu anlamsal ve dilbilgisel düzeyde olmak üzere iki başlık altında inceleyebiliriz.

1. Anlamsal Düzeyde Anlatım Bozuklukları

2. Dilbilgisel Düzeyde Anlatım Bozuklukları

1. Anlamsal Düzeyde Anlatım Bozuklukları

Anlama dayalı anlatım bozukluklarında genellikle dilbilgisel açıdan bir bozukluk yoktur. Bu nedenle bu tür anlatım bozukluklarını tespit etmek daha zordur. Cümleleri yavaş, dikkatli ve anlamını düşünerek okumak gerekir.

1.1. Gereksiz Sözcük Kullanımı

Bir cümlede, aynı anlamı içeren sözcüklerin veya bir sözcüğün anlamını içinde barındıran başka bir sözcüğün ya da söz öbeğinin bir arada kullanılmasıdır.

³ Prof. Dr. Günay KARAAĞAÇ, Türkçenin Dil Bilgisi, Ankara 2012, s:712

ÖRNEKLERLE
DİLBİLGİSEL BAĞDAŞMAZLIK VE ANLAMSAL TUTARSIZLIK
Selda DOĞAN Günay KARAAĞAÇ

Örnek:

Dün akşam evde beklemediğim bir sürprizle karşılaştım.

“Sürpriz” zaten beklenen bir şey değildir o nedenle bu cümlede “beklemediğim” sözcüğü kullanılmamalıdır.

Türkçeye Arapça ve Farsça dillerinden birçok sözcük girmiştir.

“Arapça ve Farsça” zaten dil adıdır, bu nedenle bu cümlede “dillerinden” sözcüğü kullanılmamalıdır.

Doktor, çocuğun uzun süre dinlenip, istirahat etmesini söyledi.

“İstirahat etmek”, zaten “dinlenmek” anlamındadır o nedenle ikisinden biri kullanılmamalıdır.

Artık bundan sonra senin yüzüne bakmam.

Dün gece uyurken gördüğü rüyayı heyecanla anlattı.

Dosyadaki mevcut bilgiler bu işi çözmemize yeterli.

1.2. Birbiriyle Çelişen İfadelerin Kullanılması

Bir cümlede hem kesinlik hem ihtimal veya hem tamlık hem yaklaşıklık anlamı içeren sözcüklerin bir arada kullanılması anlatım bozukluğuna yol açar.

Örnek:

Yarın akşam Betül kesinlikle partiye gelebilir.

“kesinlikle” ve “gelebilir” sözcükleri birbiriyle çeliştiği için birlikte kullanılmamalıdır.

ÖRNEKLERLE
DİLBİLGİSEL BAĞDAŞMAZLIK VE ANLAMSAL TUTARSIZLIK
Selda DOĞAN Günay KARAAĞAÇ

Bu mutlu çocukluk günlerini mutlaka bir gün arayabilir.

“mutlaka” ve “arayabilir” sözcükleri birbiriyle çeliştiği için birlikte kullanılmamalıdır.

Bu filmi aşağı yukarı bundan tam üç yıl önce izlemiştim.

“aşağı yukarı” ve “tam” sözcükleri birbiriyle çeliştiği için birlikte kullanılmamalıdır.

Eminim hatasını kısa süre sonra anlamış olmalı.

Kesinlikle söyleyebilirim ki son sınavdan iyi bir not alabilir

Elbette bu İstanbul'un trafik sorunu bir gün çözülebilir.

1.3. Sözcüğün Anlamca Yanlış Kullanılması

Bir sözcüğün anlamının bilinmeden kullanılması veya birbirine şekil olarak benzeyen bir sözcüğün anlamına uygun olmayan başka bir sözcüğün yerine kullanılması anlatım bozukluğuna sebep olur.

Örnek:

Bu iki konu arasındaki ayrıcalıkları tam olarak anlayamıyordu.

“ayrıcalık” sözcüğünün yerine “ayrım” sözcüğü kullanılmalıdır.

Bazı kişiler günümüz gençlerini azımsıyor.

“azımsıyor” sözcüğünün yerine “küçümsüyor” sözcüğü kullanılmalıdır.

Sınıfa yeni gelen arkadaşımız çok çekimser davranıyordu.

ÖRNEKLERLE
DİLBİLGİSEL BAĞDAŞMAZLIK VE ANLAMSAL TUTARSIZLIK
Selda DOĞAN Günay KARAAĞAÇ

“çekimser” sözcüğünün yerine “çekingen” sözcüğü kullanılmalıdır.

Geçen hafta altı tane vesikalık resim çektirdim.

Sitenin bahçesine ekilen fidanların hepsi tuttu.

İndi bindi fiyatına zam gelince halk tepki gösterdi.

1.4. Sözcüğün veya Sözün Yanlış Yerde Kullanılması

Bir sözcüğün veya söz öbeğinin cümledeki yerinin değişmesi anlam değişikliğine sebep oluyorsa bu anlatım bozukluğu kabul edilir.

Örnek:

Bu çocuk her Allah'ın günü beni üzüyor.

“her” sözcüğü “günü” sözcüğünden önce kullanılmalıdır.

Bazı semtlerde sürekli elektrik kesiliyormuş.

“Sürekli” sözcüğü “kesiliyormuş” sözünden önce kullanılmalıdır.

Günde kırk defa elmalı şeker satan dükkana giderdi.

“günde kırk defa” sözü “giderdi” sözcüğünden önce kullanılmalıdır.

Alkollü araç kullanmak tehlikeli ve yasaktır.

Okulunu bitirince öğretmen olarak doğduğu köyde hizmet vermek istiyormuş.

Bu meyveler çok suda kaldığı için çabuk çürümüş.

ÖRNEKLERLE
DİLBİLGİSEL BAĞDAŞMAZLIK VE ANLAMSAL TUTARSIZLIK
Selda DOĞAN Günay KARAAĞAÇ

1.5. Deyim ve Atasözlerinin Yanlış Kullanılması

Bir deyimim veya atasözünün anlamına uygun kullanılmaması; ayrıca kalıplaşmış ifade olan bu deyim ve atasözlerindeki sözcüklerin değiştirilmesi anlatım bozukluğuna yol açar.

Örnek:

Olayda suçlu olduğu anlaşılınca paçaları tuttu.

“paçaları tuttu” sözü yerine “etekleri tuttu” sözü kullanılmalıdır.

Babası sakla paranı gelir zamanı, diye öğüt verdi.

“paranı” sözcüğü yerine “samanı” sözcüğü kullanılmalıdır.

İtle yatan pireyle kalkar.

“pireyle” sözcüğü yerine “bitle” sözcüğü kullanılmalıdır.

Geçen ay yurda dönen sanatçı ayağının tozuyla konsere çıktı.

Sakın onun ağzına bir kaşık bal çalma.

Bugün çok şıksın deyince Fatma üstüne alındı.

ÖRNEKLERLE
DİLBİLGİSEL BAĞDAŞMAZLIK VE ANLAMSAL TUTARSIZLIK
Selda DOĞAN Günay KARAAĞAÇ

1.6. Anlam Belirsizliği

Tamlayanın eksikliği veya virgülün kullanılmaması anlam belirsizliğine dolayısıyla anlatım bozukluğuna yol açar.

Örnek:

Ayşe Hanım, Mehmet’i dayısının çiftliğine götürdü.

“Ayşe’nin dayısı” veya “Mehmet’in dayısı” şeklinde tamamlanmalıdır.

Gözlerini görmesem bir gün dahi yaşayamam.

“senin gözlerini” veya “onun gözlerini” şeklinde tamamlanmalıdır.

Yabancı gazeteci ile uzun süre tartıştı.

“yabancı” sözcüğünden sonra virgül kullanılmalıdır.

Sen futbolu benden daha çok seviyorsun.

Ben bu dünyada varlığını hissetmeden yaşayamam.

Hırsız çocuğu görünce her şey normalmiş gibi davrandı.

1.7. Mantık Hatası

Doğru ve güzel bir cümle mantık kurallarına uygun olarak biçimlendirilir. Bazen söz öbeklerinin önem sırasına göre dizilmemesi de mantıksal bozukluk oluşturur.

ÖRNEKLERLE
DİLBİLGİSEL BAĞDAŞMAZLIK VE ANLAMSAL TUTARSIZLIK
Selda DOĞAN Günay KARAAĞAÇ

Örnek:

Seni bir yıl, bir ömür değil bir hafta bile görmese özlemezmiş.

Bu cümledeki zaman kavramları sıralama olarak mantıksal bozukluk oluşturmaktadır.

Trafik kurallarına uymamak ölümlerle hatta ciddi yaralanmalarla sonuçlanabilir.

Bu cümlede “ölüm” ve “yaralanma” önem sırası bakımından mantıksal bozukluk oluşturmaktadır.

Bu toplantıda önümüzdeki yıl yayınlanacak programları hatırlatmaya çalışacağız.

Hatırlatma geçmişe doğru olur, “önümüzdeki yıl” sözü bu mantıkla çelişmektedir.

Dün mehtaplı bir gecede yağan yağmurun altında dolaştık.

Geçen yılki sınıf başkanı 30'a karşı 18 oyla seçilmişti.

Çok stres, baş ağrısına hatta psikolojik hastalıklara bile sebep olabilir.

2. Dilbilgisel Düzeyde Anlatım Bozuklukları

2.1. Özne Eksikliği

Basit yapıları bir cümlede, cümle öğeleriyle ilgili yanlışlıklar olmaz. Dolayısıyla özne eksikliğine dayalı anlatım bozuklukları sıralı ve girişik cümlelerde görülür. Bu yanlışlık öznenin ortak zannedilmesinden veya öznenin belirsiz olmasında kaynaklanır.

ÖRNEKLERLE
DİLBİLGİSEL BAĞDAŞMAZLIK VE ANLAMSAL TUTARSIZLIK
Selda DOĞAN Günay KARAAĞAÇ

Örnek:

Eserlerine gerçek hayatı konu ettiği için çok okunmuş.

“çok” sözcüğünden önce “eserleri” sözcüğü kullanılmalıdır.

Bu mağazanın inşaatı geçen yıl bitti, bu yıl hizmete açılacak.

“bu yıl” sözünden önce “mağaza” sözcüğü kullanılmalıdır.

Çocuğun okulda ayağı kırıldı ve hemen hastaneye götürüldü.

“hemen” sözcüğünden önce “çocuk” sözcüğü kullanılmalıdır.

Polis memurunun yetkileri sınırlandırıldı ve doğruya sürüldü.

Her yangında ağaçların sayısı azalıyor ve bir daha doldurulamıyor.

Kitabın konusu çok beğenildi; o nedenle satış rekoru kırdı.

2.2. Özne-Yüklem Uyuşmazlığı

Bir cümlede özne ile yüklem arasında sayı, şahıs, olumluluk-olumsuzluk gibi unsurların uyuşmazlığı anlatım bozukluğuna sebep olur.

Örnek:

Dün akşam iki üç kişi bu mahallede olay çıkardılar.

“çıkardılar” sözcüğü yerine “çıkardı” sözcüğü kullanılmalıdır.

Geçen hafta ben, Ahmet ve Furkan sinemaya gitti.

ÖRNEKLERLE
DİLBİLGİSEL BAĞDAŞMAZLIK VE ANLAMSAL TUTARSIZLIK
Selda DOĞAN Günay KARAAĞAÇ

“gitti” sözcüğü yerine “gittik” sözcüğü kullanılmalıdır.

Depremde herkes dışarıya çıktı ve o gece içeri girmedi.

“ve” bağlacından sonra “kimse” sözcüğü kullanılmalıdır.

Köpekler kavga olduğu gece sabaha kadar havladılar.

Davetteki yemeklerin hepsi yendi; çöpe dökülmedi.

Kurtuluş savaşında ordular durmaksızın çarpıştılar.

2.3. Fiillerle İlgili Eksiklikler ve Uyuşmazlıklar

Bir cümlede yüklem eksikliği, ek eylem eksikliği, yardımcı eylem eksikliği ve çatı uyumsuzluğu anlatım bozukluğuna sebep olur.

Örnek:

Her sabah kahvaltıda çay, peynir, reçel ve yumurta yendi

“çay” sözcüğünden sonra “içer” sözcüğü kullanılmalıdır.

Bu sorunu çözme konusunda azimli; fakat bitkin olmamalısın.

“azimli” sözcüğünden sonra “olmalı” sözcüğü kullanılmalıdır.

Günümüz çocukları çok zeki; ancak çalışkan değildir.

“zeki” sözcüğü yerine “zekidir” sözcüğü kullanılmalıdır.

Meclis toplantısında tüm tedbirler alıp adeta kuş uçurulmadı.

ÖRNEKLERLE
DİLBİLGİSEL BAĞDAŞMAZLIK VE ANLAMSAL TUTARSIZLIK
Selda DOĞAN Günay KARAAĞAÇ

Bu gömleğin ucuz; fakat kullanışlı olmadığını biliyorum.

Güncel konularla bazen çok bazen de hiç ilgilenmezdi.

2.4. Tamlamalarla İlgili Yanlışlıklar

isim ve sıfat görevinde kullanılan tamlayanların aynı tamlanana bağlanması, tamlayan eksikliği, tamlayan ve tamlanan ekinin eksikliği anlatım bozukluğuna yol açar.

Örnek:

Özel ve devlet okullarında birçok değişiklik yapıldı.

“özel” sözcüğünden sonra “okullarda” sözcüğü kullanılmalıdır.

Anne ve babalar çocuklarıyla konuşabilmeli ve sorunlarıyla ilgilenmeli.

“ve” bağlacından sonra “çocuklarının” sözü getirilmelidir.

Bu ödül ünlü sanatçıya yayınevimizin armağandır.

“armağandır” sözcüğü yerine “armağanıdır” sözcüğü kullanılmalıdır.

Günümüz gençliği duygusal ve kişilik sorunları içinde boğuluyor.

Her önüne gelen aklına estiği gibi buraya gelmesi oldukça yanlıştır.

Bu akşamki programda dağa ve toplumsal sorunları uzun uzun tartıştık.

ÖRNEKLERLE
DİLBİLGİSEL BAĞDAŞMAZLIK VE ANLAMSAL TUTARSIZLIK
Selda DOĞAN Günay KARAAĞAÇ

2.5. Tümleçlerle İlgili Eksiklikler

Bu tür yanlışlıklar girişik veya sıralı cümlelerde dolaylı tümleç, nesne tümleci ve zarf tümleci eksikliğinden kaynaklanır. Bir tümleç birden fazla yükleme bağlanabilir; fakat kullanılan tümleç bu yüklemelerden birine uymazsa anlatım bozukluğu oluşturur.

2.5.1. Dolaylı Tümleç Eksikliği

Örnek:

Biz ailece onu seviyor ve çok güveniyoruz.

“ve” bağlacından sonra “ona” sözcüğü kullanılmalıdır.

Kurtuluş Savaşı'nda düşman şehri bombaladı; fakat giremedi.

“fakat” bağlacında sonra “şehre” sözcüğü kullanılmalıdır.

O, bize yaklaştıkça biz uzaklaştık.

“biz” sözcüğünden sonra “ondan” sözcüğü kullanılmalıdır.

Beni önemseyen ve değer veren insanlar hep yanımda olmalıdır.

Geçen haftaki sınava girmesiyle çıkması bir oldu.

Bu hoca insanın düşüncelerini canlandırır, doğru düşünmeyi öğretir.

ÖRNEKLERLE
DİLBİLGİSEL BAĞDAŞMAZLIK VE ANLAMSAL TUTARSIZLIK
Selda DOĞAN Günay KARAAĞAÇ

2.5.2. Zarf ve Edat Tümlenci Eksikliği

Örnek:

Onu her yerde aradım ve en sonunda görüştim.

“ve” bağlacından sonra “onunla” sözcüğü kullanılmalıdır.

Halam bize dün geldi ve gidiyor.

“ve” bağlacından sonra “bugün” sözcüğü kullanılmalıdır.

Yanlış bir karar verdiğimde beni eleştirmez ve asla tartışmazdı.

“ve “ bağlacından sonra “benle” sözü kullanılmalıdır.

Ahmet hiçbir zaman kendini düşünmedi, sevdiklerinin mutluluğu için uğraştı.

Kazadan sonra hep yanımda oldu, beni tek başıma bırakmadı.

Toplantıya sınıf öğretmenini geldi, uzun süre sohbet etti.

2.5.3.Nesne Eksikliği

Örnek:

Selen ödevlerine çok dikkat ediyor, hiç ihmal etmiyor.

“hiç” sözcüğünden önce “ödevlerini” sözcüğü kullanılmalıdır.

Babası, kızına para verdi, sonra alışverişe gönderdi.

ÖRNEKLERLE
DİLBİLGİSEL BAĞDAŞMAZLIK VE ANLAMSAL TUTARSIZLIK
Selda DOĞAN Günay KARAAĞAÇ

“sonra” sözcüğünden sonra “kızını” sözcüğü kullanılmalıdır.

Doğaya sahip çıkmalı ve her zaman korumalıyız.

“ve” bağlacında sonra “doğayı” sözcüğü kullanılmalıdır.

Bu konuda bize yardım edeceğine inanıyor ve bekliyorum.

Apartmandaki söylentilere hemen inanıyor ve savunuyorsun.

Büyüklere her zaman gereken saygıyı göstermeli, asla incitmemeliyiz.

2.6. Bazı Eklerin Gereksiz Kullanılması

2.6.1. Çokluk Ekinin Gereksizliği

Bazı cümlelerde sayı olarak çokluk ifade eden sözcükler kullanıldığında çokluk eki gereksizdir.

Örnek:

Bu soruşturmada içinden çıkamadığımız birçok sorunlar yaşadık.

“sorunlar” sözcüğü yerine “sorun” sözcüğü kullanılmalıdır.

Antalya’ya birçok yerli ve yabancı turistler akın etmişti.

Hiçbir anne ve babaların bu duruma tepkisiz kalacağını sanmam.

Geçen haftaki hayvanat bahçesi gezisinde birçok türde hayvanlar gördük.

ÖRNEKLERLE
DİLBİLGİSEL BAĞDAŞMAZLIK VE ANLAMSAL TUTARSIZLIK
Selda DOĞAN Günay KARAAĞAÇ

2.6.2. İyelik Ekinin Gereksizliği

Bir sözcükte bulunan iyelik ekinin çıkartılması sözcüğün ve cümlenin anlamını değiştirmiyorsa iyelik eki gereksiz kullanılmıştır.

Örnek:

Kardeřim resim yapmasını ve dans etmesini çok seviyor.

“yapmasını ve etmesini” sözcükleri yerine “yapmayı ve etmeyi” sözcükleri kullanılmalıdır.

Çocuęunuza balık vermek yerine balık tutmasını öğretin, derler.

Bizim kız yemek yapmasını halen bilmiyor.

Bilgisayar kullanmasını bilmeyen elemanları işe almayacaklarmış

2.6.3. Olumsuzluk Ekinin Gereksizliği

Ne... ne... bağlacının kullanıldığı cümlelerin yüklemde “me-,ma-” olumsuzluk ekinin kullanılması anlatım bozukluğuna sebep olur.

Örnek:

Bu çocuk ne beni ne babasını dinlemiyor.

“dinlemiyor” sözcüğü yerine “dinliyor” sözcüğü kullanılmalıdır.

ÖRNEKLERLE
DİLBİLGİSEL BAĞDAŞMAZLIK VE ANLAMSAL TUTARSIZLIK
Selda DOĞAN Günay KARAAĞAÇ

Sezin ne roman ne şiir okumayı sevmiyor.

Bu hayatta ne beni ne de çocuklarını yalnız bırakmamalısın.

Bugün canım ne evde oturmak ne de dışarıya çıkmak istemiyor.

Sonuç

Dilbilgisel bağdaşmazlık ve anlamsal tutarsızlık örnekleri ve genel başlıklarıyla yukarıdaki şekilde sınıflandırılabilir. Fakat konular farklı kaynaklarda başka başlıklar altında da toplanmaktadır. Konu içeriği farksız olmakla birlikte her derlemede başlık adı ve sayısı farklılık göstermektedir. Yukarıdaki çalışmada anlamsal özellikler yedi, dilbilgisel özellikler ise altı genel başlık altında toplanmıştır. Başlıklar altında verilen altı örnekten üçündeki anlatım bozukluğunun nedeni açıklanmıştır. Cümledeki dilbilgisel bağdaşmazlık ve anlamsal tutarsızlık gerek basit bir cümlede gerekse bilimsel bir cümlede hiç ihmal edilmemesi gereken bir unsurdur. Çünkü yapılan hata cümlenin anlamını tamamen değiştirebilir ya da cümleyi bozabilir.

KAYNAKLAR

[1]KARAAĞAÇ Günay, Türkçenin Dil Bilgisi, Akçağ Basım Yayım Pazarlama, Ankara 2012.

[2]KARAAĞAÇ Günay ve YAVUZER Hayati, Türk Dili ve Kompozisyon, Okutman Yayıncılık, Ankara 2011.

[3]YAKICI Ali, YÜCEL Mustafa, DOĞAN Mehmet ve YELOK V. Savaş, Üniversiteler İçin Türkçe-1 Yazılı Anlatım, Gazi Kitabevi, Ankara 2008.

[4]KILIÇ Veysel, Anlambilime Giriş, Papatya Yayıncılık Eğitim, İstanbul 2009.

[5]FİLİZOK Rıza, Anlam Analizine Giriş, Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayın, İzmir 2001.

ÖRNEKLERLE
DİLBİLGİSEL BAĞDAŞMAZLIK VE ANLAMSAL TUTARSIZLIK
Selda DOĞAN Günay KARAAĞAÇ